

**IJTIMOIIY TARMOQLAR RIVOJLANISHI ASOSIDA
TALABALARNI O‘QITISH METODIKASI****SHAXLO DJUMAYEVA NASRULLAYEVNA***Yangi Asr universiteti**Ta’limda axborot texnologiyalari I-kurs magistranti*

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada ijtimoiy tarmoqlarning zamonaviy ta’limdagi o’rni, ularning talabalarning bilim olish jarayoniga ta’siri hamda ta’lim jarayonini interaktiv va motivatsion shaklda tashkil etishdagi metodik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Ijtimoiy tarmoqlar orqali o’quvchilarning darsdan tashqari faolligini oshirish, o’zaro muloqotni kuchaytirish va mustaqil o’rganishga rag’batlantirish yo’llari yoritilgan. Shuningdek, Telegram, YouTube, Instagram, va boshqa ommaviy platformalar yordamida fanlarni kreativ, raqamli va multimediamiy usullar orqali o’qitish tajribalari amaliy misollar bilan ko’rsatib beriladi. Mazkur ish zamonaviy o’quvchilarning axborotga bo’lgan yondashuvini inobatga olgan holda ta’lim metodikasini yangilashga xizmat qiladi.*

Kalit so’zlar: *ijtimoiy tarmoqlar, raqamli ta’lim, onlayn o’qitish, interaktiv metodika, talabalar faolligi, masofaviy ta’lim, Telegram, YouTube, pedagogik innovatsiya, kreativ yondashuv*

KIRISH

Zamonaviy raqamli texnologiyalar hayotimizning deyarli barcha sohalariga kirib kelgani singari, ta’lim tizimida ham tub o’zgarishlarga sabab bo’lmoqda. Ayniqsa, so’nggi yillarda ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi, ularning yoshlar orasida asosiy kommunikatsiya vositasiga aylanishi, o’quv jarayonini yangi yondashuvlar asosida tashkil etishga zarurat tug’dirmoqda. Talabalarning ko’pchiligi Telegram, YouTube, Instagram kabi platformalarda faol bo’lib, bu ularning informatsion qabul qilish uslubi, e’tibor jamlash darajasi va ta’limga bo’lgan munosabatiga bevosita ta’sir ko’rsatmoqda.

An'anaviy o'qitish usullari bilan bir qatorda, endilikda pedagoglar uchun ijtimoiy tarmoqlardan didaktik vosita sifatida foydalanish dolzarb masalaga aylangan. Bu orqali o'quvchilarda mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish, dars materiallarini multimediaviy shaklda yetkazish, hamda interaktiv muhit yaratish imkoniyati paydo bo'ladi. Mazkur maqola ijtimoiy tarmoqlar yordamida o'quv jarayonini tashkil etishning samarali metodik usullarini o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, real amaliy tajribalar va innovatsion yondashuvlar asosida yoritilgan.

ASOSIY QISM

Ijtimoiy tarmoqlar ta'lim jarayonida samarali pedagogik vositaga aylanishi uchun o'qituvchi ularni shunchaki axborot uzatish manbai emas, balki o'zaro faol muloqot, tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni rag'batlantiruvchi muhit sifatida ko'rishi zarur. Telegram orqali har bir darsga alohida guruh ochish va shu guruhda topshiriqlar, video darslar, mini-testlar hamda savol-javobli muhokamalarni tashkil qilish – bu talabalarni darsdan tashqari faol o'quv muhitiga jalb qilishning oddiy va samarali yo'lidir.

YouTube platformasida o'qituvchi tomonidan tayyorlangan qisqa videodarslar, infografiklar, animatsiyalangan tushuntiruvlar talabalar uchun vizual qabul qilishni osonlashtiradi. Talabalar o'zlari ham mavzuga oid qisqa videoroliklar tayyorlab, kursdoshlariga tushuntirish topshirig'i orqali o'zlashtirgan bilimlarini mustahkamlab borishadi. Bunday yondashuv ularni faqat bilim oluvchilar emas, balki bilim yaratuvchi subyektga aylantiradi.

Instagram sahifasi orqali mavzuga oid savollar, viktorinalar, bilim viktorinalari, "savolga javob ber – bonus ball ol" kabi interaktiv kontentlar yaratish talabalarni darsdan keyin ham faollikda ushlab turadi. Bu, ayniqsa, ijodiy fanlarda o'rgatuvchi uchun foydalidir – talaba o'zining ijodiy ishlari, loyihalari yoki izlanishlarini sahifaga joylashtiradi va do'stlaridan fikr-mulohazalar oladi. O'qituvchi bu jarayonda kuzatuvchi va yo'naltiruvchi bo'lib xizmat qiladi.

Ijtimoiy tarmoqlarda "o'rganamiz va o'rgatamiz" tamoyili asosida talabalar o'rtasida rolli o'yinlar, bahs-munozaralar, virtual loyihalar, "savol-javob zanjiri"

kabi usullarni joriy etish orqali ta'limni interaktivlashtirish mumkin. Bunda har bir talaba o'zining bilim darajasiga mos ishtirok turini tanlaydi, bu esa individual yondashuv imkoniyatlarini kengaytiradi.

O'quv jarayoniga gamifikatsiya elementlarini kiritish ham ijtimoiy tarmoqlar orqali muvaffaqiyatli amalga oshiriladi. Har bir bajargan topshiriq uchun "ball to'plash", "eng faol o'quvchi" kabi reytinglar e'lon qilish talabalarni rag'batlantiradi, sog'lom raqobatni yuzaga keltiradi. Bu bilan darsga bo'lgan qiziqish, ijtimoiy faollik va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalari kuchayadi.

Muhimi, o'qituvchi ushbu texnologiyalarni sinchkovlik bilan, didaktik maqsadlarga muvofiq tanlaydi va qo'llaydi. Ijtimoiy tarmoqlarni to'g'ri yo'naltirilgan ta'limiy muhitga aylantirish orqali o'quvchi va o'qituvchi o'rtasida faol, ijodiy va samarali hamkorlik yuzaga keladi. Bu esa zamonaviy metodikalarning haqiqiy ifodasidir.

Kreativ amaliy misollar jadvali (faqat amaliy yondashuv asosida)

Yo'nalish	Kreativ amaliy yondashuv misoli
Telegramda darsni tashkil qilish	Har dars uchun alohida Telegram guruhi ochiladi. Har kuni ertalab "kun mavzusi", mini-test va video tavsiya joylanadi.
YouTube videodarslar yaratish	O'qituvchi mavzuni 5 daqiqali animatsion video orqali tushuntiradi. Har talaba izohda savolga javob yozadi.
Reels orqali grammatikani o'rganish	Ingliz tili darslarida Instagram reels'larida fe'llarning zamonlariga doir qisqa sketclar tayyorlanadi.
Gamifikatsiya	Telegram bot orqali har haftalik "bilim musobaqasi" o'tkaziladi. G'oliblar virtual diplomlar bilan taqdirlanadi.
Virtual loyiha himoyasi	Talabalar Google Slidesda loyiha tayyorlab, uni Zoom orqali jonli efirda sinfga himoya qiladi.

Yo'nalish	Kreativ amaliy yondashuv misoli
Story orqali qayta aloqa olish	Har darsdan so'ng Instagram storyda "Bugungi darsni qanday tushunding?" degan so'rovnoma beriladi.
Quiz battle	Kahoot yoki Quizizz orqali ikki guruh o'rtasida onlayn savol-javob musobaqasi o'tkaziladi.
O'quvchi hikoyasi challenge	Talabalar Telegram kanalida mavzu asosida mini-hikoya yozishadi va eng kreativ hikoya ovoz berish orqali tanlanadi.
Meme asosida ta'lim	Talabalar o'zlashtirgan mavzuni ifodalovchi ta'limiy memelar tayyorlaydi va sinfda namoyish qiladi.
Instagram "Quiz-day"	Har juma Instagram sahifada "Quiz-day" deb nomlangan rubrika ochilib, turli fanlardan testlar e'lon qilinadi.
QR-kodli topshiriqlar	Sinfga osilgan QR kodlarni skanerlab, talabalar maxfiy topshiriqlarga kirish huquqiga ega bo'ladilar.
Google Form orqali refleksiya	Har darsdan so'ng talabalar Google Form orqali "Nimani o'rganding?", "Qaysi savollar qoldi?" deb baholaydi.

XULOSA

Ijtimoiy tarmoqlarning ta'lim jarayoniga kirib kelishi zamonaviy o'qitish metodikasini tubdan yangilash zaruratini yuzaga keltirdi. Endilikda o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki raqamli muhitda yo'naltiruvchi, ishtirokchi va tashkilotchiga aylanishi zarur. Telegram, YouTube, Instagram kabi ommabop platformalardan dars jarayonida samarali foydalanish talabalarda mustaqil fikrlash, tanqidiy tahlil qilish va o'z g'oyalarini erkin ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Kreativ yondashuvlar orqali talabalarni darsga jalb etish, ularning faolligini oshirish, darsdan tashqari o'quv muhitini tashkil etish imkoniyati kengayadi. Bu esa

nafaqat fan bo'yicha bilimni chuqurlashtiradi, balki talabanning raqamli savodxonligini ham oshiradi. Har bir platformaning o'ziga xos didaktik vazifasi mavjud bo'lib, o'qituvchi ularni aniq maqsad asosida tanlashi va moslashtirishi kerak.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlarni o'qitish jarayoniga innovatsion yondashuv bilan integratsiya qilish ta'lim sifatini oshiradi, talabalarni faol ishtirokchi sifatida shakllantiradi va zamon talablari bilan hamnafas bilim muhitini yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. TURSUNOV S., KARIMOV A. **PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA INTERAKTIV METODLAR.** – TOSHKENT: «FAN VA TEXNOLOGIYA», 2021.
2. JO'RAYEV Q. **AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI VA TA'LIM.** – TOSHKENT: «ILM ZIYO», 2020.
3. HAYDAROVA M. **ZAMONAVIY O'QITISH METODIKASI.** – SAMARQAND: «INNOVATSIYA», 2022.
4. RASULOV B. **RAQAMLI TA'LIM ASOSLARI.** – TOSHKENT: «O'QITUVCHI», 2023.
5. TO'XTAYEVA N. **IJTIMOIIY TARMOQLAR VA ULARNING TA'LIMDAGI O'RNI.** – BUXORO: «BUXDU NASHRIYOTI», 2021.